

57 **ב**י סליק - כשעלה זעירי מבבל לנהר דרעא, שלח להו לבני בבל,
 58 **ד**בריה שאמרתי לפניכם שאין בדיקה לנשיכת חולדה, סעות הן
 59 **ב**ירי. פרם - אבל כך אמרו משמיה דרבי שמעון בן לקיש, בודקין
 60 להולדה ביד, כפי שנתבאר לעיל שדוחף בידו בחיך העוף, אבל לא
 61 במסמר, והיינו שלאחר השחיטה פותח את הגולגולת ומבעיר מסמר
 62 על הקרום, ובודק אם המסמר יעצר על ידי שיכנס לנקב, או שיעבור
 63 על הקרום בלי לעצור. והטעם שאין לבדוק בצורה זו, משום
 64 שלפעמים הקרום אינו נקוב, והמסמר נוקב, ומפסיד ממוץ ישראל,
 65 בכך שמתרף את העוף. ורבי יוחנן אמר, בודקים אף במסמר, ואין
 66 לחוש שניקב הקרום.

67 מבאר הגמרא: ורבי יוחנן וריש לקיש נחלקו בפלוגתא דרבי יהודה
 68 ורבי נחמיה, חד מהם דדיק בידא, וחד דדיק במחטא - במחט, וכמו
 69 שהתבאר בבדיקת המסמר. ורבי יוחנן סבר כשניהם ששתי הבדיקות
 70 טובות, אך ריש לקיש סבר כתנא שיש לבדוק רק ביד.

71 מבאר הגמרא במה נחלקו: מאן דדיק בידא אמר ליה למאן
 72 דדיק במחטא, עד מתי אתה מכילה ממוץ של ישראל, שהרי
 73 לפעמים אין נקב, והמחט עושה נקב ומטריפה אותם. אמר ליה מאן
 74 דדיק במחטא למאן דדיק בידא, עד מתי אתה מאכיל לישראל
 75 נבלות, שהרי בדיקתך אינה טובה. מקשה הגמרא: כיצד אמר לו
 76 שהוא מאכיל נבלות, והא שחוישה היא, ואפילו אם הבדיקה אינה
 77 טובה יתכן שהעוף טריפה, אך בודאי אינו נבילה. מתרצת הגמרא:
 78 אלא כך אמר לו, עד מתי אתה מאכיל את ישראל מטרפות, שמא
 79 ניקב קרום של מזה, והבדיקה ביד אינה מבררת זאת, לפי ששניה
 80 של החולדה עקומות והמוח לא יצא דרך הנקב, וכפי שנתבאר לעיל.
 81 מבררת הגמרא: תסתמים - יש להוכיח דרבי יהודה הוא התנא
 82 דדיק בידא. ותניא, רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי יהודה
 83 בודקין לנשיכת חולדה ביד, אבל לא במסמר. אך אם נשפר העצם
 84 של הגולגולת, אף על פי שלא ניקב קרום של מזה העוף טריפה.
 85 מסיקה הגמרא: תסתמים - אכן מוכח הדבר, שרבי יהודה ברק ביד,
 86 ורבי נחמיה במחט.

87 מקשה הגמרא על הברייתא: הא נופא קשיא, אמרת בודקין
 88 להולדה ביד אבל לא במסמר, אלמא אית ליה בדיקותא - אם כן
 89 מוכח שמעיל לעוף בדיקה לברר האם רק עצם הגולגולת ניקב
 90 והקרום שלם והעוף כשר, או שמא גם הקרום ניקב, והעוף טריפה,
 91 והדר תני בברייתא נשפר העצם הגולגולת אף על פי שלא ניקב
 92 קרום של מזה טריפה, אלמא לית ליה בדיקותא - אם כן מוכח
 93 שלא מועילה בדיקה, שהרי אפילו הבדיקה תברר שרק העצם ניקב
 94 ולא הקרום, העוף טריפה מצד הנקב בעצם הגולגולת. מתרצת
 95 הגמרא: סיפא אתאן -[בא] לעוף של מים, הואיל ואין לו קרום של
 96 מוח הוא נטרף כשעצם הגולגולת ניקב, אך עופות של יבשה שיש
 97 להם קרום של מוח, אינם נטרפים עד שניקב הקרום. מקשה הגמרא:
 98 אין לו קרום סלקא דעתך, והרי אנו רואים שיש לו. מתרצת הגמרא:
 99 אלא הואיל וקרומו רך, לכן בנשפר העצם, הקרום אינו עומד ועתיד
 100 להנקב, ולכן העוף טריפה בנקיבת עצם הגולגולת.

101 מקשה הגמרא: אמר ליה רב נחמן לרב עזרי, תמה אני, הלא מר
 102 אמר - אתה אמרת לי, שראית את שמואל דדיק בידא עוף
 103 שהחולדה נשכה אותו בראשו וניקב העצם, ומכשר כשהמוח לא
 104 יצא דרך הנקב מפני שלא ניקב הקרום, וכן הוה הברין -[חבריניו]
 105 אמר לי שראה את רב דדיק בידא ומכשר, ומוכח מדבריכם שאם
 106 הקרום שלם אף שעצם הגולגולת ניקב, העוף כשר, וקשה לי, התני
 107 לוי - הרי שנה לוי בברייתא, כל מטרפות שמנו חכמים בבחמה,
 108 בניגוד לעוף גם הם טריפה, ותר עליהו עוף, שאם נשפר העצם של
 109 הגולגולת אף על פי שלא ניקב קרום של מזה, בעוף טריפה אף על
 110 פי שבחמה אינה טריפה עד שניקב הקרום. ואם כן כיצד רב ושמואל
 111 הכשירו בעוף שניקב העצם והקרום קיים. מתרצת הגמרא: אמר ליה
 112 רב עזרי לרב נחמן, ההוא - הדין הוא ששנה לוי, מדובר בעוף של
 113 מים הואיל ואין לו קרום של מוח, ולכן הוא טריפה בניקב העצם,
 114 אך עופות של יבשה שיש להם קרום אינם נטרפים עד שניקב הקרום.

1 **ל**הביא - ולרבות את עור בית הבושת - עור רחם הבהמה, אם
 2 בשעת שחיטת העולה חשבו להקטיר אחד מכל עורות אלו הוין
 3 למקומו - למקום הקטרתו של בשר העולה, נעשה הקרבן פסול
 4 מחמת מחשבת פסול זו, ואין בו חיוב פרת לאוכל מבשרו, כיון
 5 שהתורה מיעטה ובה שפסל במחשבת חוץ למקומו מחיוב כרת.
 6 אולם אם בשעת השחיטה חשבו להקטיר אחד מעורות אלו הוין
 7 למומו - לזמן הקרבתו של הקרבן, הרי הוא פגול, והאוכלים מבשרו
 8 חייבים עליו פרת משום אוכל פיגול. נמצא, שעור בית הפרסות תלוי
 9 במחולקת תנא קמא עם רבי יעקב ורבי שמעון, ולדעת תנא קמא
 10 שדבריו שנויים בסתם, ומשמע שדעת רבים היא, עור זה אינו נחשב
 11 כבשר. לפיכך, דברי המשנה לקמן (קכב) שעור בית הפרסות מטמא
 12 כבשר שנויים כדעת יחיד, ואינם מלמדים שעור זה נחשב כבשר.

משנה

13 אחר שהתבאר טריפות בהמה, משנתנו מבאר טריפות שבעוף:
 14 **ואלו מטרפות בעוף:** א. נקובת הנושט. ב. ופסוקת הנגררת - אם
 15 נפסק רוב הקנה. ג. הפתה חולדה - אם חולדה נשכה בשיניה על
 16 ראשה של העוף, במקום שעושה אותה מרפה, והיינו במקום שיש
 17 חשש שניקב קרום של מוח. ד. ניקב הקורקבן. ה. ניקבו תרקון -
 18 הבני מעיים. ו. נפלה העוף לאור - לאש, ונתמרו - התכווצו והשתנה
 19 המראה של בני מעיה, אם אברים שרכם להיות אדומים, כגון לב
 20 כבד וקורקבן נהיו ירוקים מחמת נפילת העוף לאש, פסולים. אך אם
 21 אברים אלו נשאר אדומים, בשרים. ז. דרקה אדם ברגליו, וכן אם
 22 מרפה - זרקה אדם והכה בה בפותל, או שריצתה בבמה, והעוף
 23 עדיין מפרקסת, ואינה יכולה לעמוד, ובשלשת המקרים הללו יש
 24 לחשוש שמא התרסקו אבריה הפנימיים מחמת המכה, ולכן העוף
 25 טריפה מספק. ואם שחתה מעת לעת - יום אחד שלם לאחר המכה,
 26 ושחתה בשרה.

גמרא

27 הגמרא מבאר כיצד בודקים עוף שחולדה נשכה אותו בראשו: רב
 28 ושמואל ולוי דאמרי מכנים ידו לפנים - בפיו של העוף שננשך על
 29 ידי החולדה בראשו, ובודק, על ידי שהוא דוחק אצבעו כלפי חץ
 30 העוף, והמוח נדחק למעלה, אם המוח מכבצין ועולה, ויוצא החוצה
 31 דרך נקב המכה, מרפה, משום שמוכח שניקב הקרום על ידי
 32 הנשיכה. ואם לאו, שהמוח אינו יוצא החוצה, בשרה.
 33 מקשה הגמרא: הרי יש בקרום המוח שני קרומים, ונחלקו בזה בגמרא
 34 (לעיל מה). יש מי שאומר שאינו טריפה אלא אם ניקבו שני הקרומים,
 35 אך אם ניקב רק קרום אחד, אינו טריפה, ויש מי שאומר שאם הקרום
 36 העליון ניקב אף שהתחתון שלם הוא טריפה, ואם כן הניחא למאן
 37 דאמר שאינו נטרף עד דמנקיב קרמא תתאה - עד שניקב גם הקרום
 38 התחתון וגם העליון, לפי שאם המוח לא יצא מוכח שלפחות אחד
 39 מהם שלם, אלא למאן דאמר שאם אינך עילאה טריפה אף על
 40 נב דלא אינך תתאה -[התחתון], מה מועילה הבדיקה, הרי גם אם
 41 המוח אינו יוצא, עדיין נחוש -[נחשוש] דלמא עילאה אינך, ו
 42 ותתאה לא אינך, והוא המונע מהמוח לצאת. מתרצת
 43 הגמרא: אין לחשוש לכך, משום שאי איתא - אם כן הדבר דאינך
 44 עילאה, תתאה אנך רובךיה מיפקע פקע - אף התחתון מחמת
 45 שהוא רך היה פוקע ונקרע בדחיפת האצבע כשדוחפו למעלה. ומכך
 46 שלא יצא המוח, הרי זה הוכחה שאף העליון קיים.

47 הגמרא מביאה דעה החולקת על בדיקה זו: אמר ועירי, אין בדיקה
 48 לנשיכת חולדה, מפני ששיניה דקוה, ולכן אף אם ניקב הקרום,
 49 פעמים המוח אינו יוצא בדחיפת האצבע. מקשה הגמרא: וכי שיניה
 50 דקוה מאי הוי, והרי אי אפשר שלא יצא משהו מהמוח דרך הנקב,
 51 מתרצת הגמרא: אמר רב אושעיא, מפני ששיניה דקות ועקומות,
 52 ולכן הוא נוקב את הקרום באלכסון, ונזקב בקרום אינו כנגד הנקב
 53 שבעצם, ובזמן הבדיקה כשהמוח נדחק למעלה, העצם סותמו ומונע
 54 ממנו לצאת.

10 המצוה הפ"ו — האזהרה שהזהרנו מלהוציא
 11 בדי הארון (מוטות שבהם היו נושאים אותו) מתוך
 12 הטבעת, והוא אמרו יתעלה: "בטבעת הארון יהיו
 13 הפדים לא יסרו ממנו" (שמות כה, טו) והעובר על
 14 לאו זה — לוקה. ובסוף מפות (כב.) אמרו, כִּאֲשֶׁר
 15 הזכירו מחיבי מלקות: "וְהָא אֵיכָא הַמְסִיר בְּדֵי
 16 הָאָרוֹן?" פְּלוּמְר: שְׁגַם הוּא לֹקֵה. וְאֶזְהַרְתִּיהָ
 17 מֵהֶכָּא, מ"לא יסרו". הִנֵּה נִתְבָּאֵר לָךְ שֶׁהִיא מְצוּת
 18 לֹא־תַעֲשֶׂה וְלֹקִין עָלֶיהָ.

1 (ט) חֲלַקְתָּ הַכֹּהֲנִים לְעִשְׂרִים וְאַרְבַּע מִשְׁמֵרוֹת
 2 וְאָמַר אַחֲרֵי־כֵן: "אֵלֶּה פְּקֻדֹתָם לְעִבְדְּתָם לְבוֹא
 3 לְבֵית־ה' כְּמִשְׁפָּטָם בִּיַד אֶהְרֹן אֲבִיהֶם כְּאֲשֶׁר צִוָּהוּ
 4 ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל", פָּרְשׁוּ חֲכָמִים, שֶׁהוּא רוֹמַז עַל
 5 שְׁעִבּוּדַת הַכֹּהֲנִים הִיא נְשִׂאת הָאָרוֹן עַל הַפֶּתַח,
 6 וְזֶהוּ שְׁצוּהָ ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. וְלִשׁוֹן סִפְרֵי (במדבר
 7 ז, ט): "כְּמִשְׁפָּטָם וְגו' כְּאֲשֶׁר צִוָּהוּ ה' אֱלֹהֵי
 8 יִשְׂרָאֵל — הִיכָן צִוָּהוּ? וְלִכְנֵי קֶהֱת לֹא נָתַן וְגו'
 9 בְּכַתְּבֵי יִשְׂאוּ". הִנֵּה נִתְבָּרַר שְׁזָה מְכַלל הַמְצוּת.

המשך ביאור למס' חולין ליום ראשון עמ' א

12 ליה רב מתנא לרב חנא, הָתָם, בברייתא, מדובר בעוֹף שֶׁל מִים,
 13 הוֹאִיל וְאִין לֹא קְרוּם. מקשה הגמרא: אִין לֹא קְרוּם סְלִקָא דְעֵתְדָה.
 14 מתרצת הגמרא: אֵלָא אֵימָא (-אמור) הוֹאִיל וְקְרוּמוּ רָךְ.
 15 הגמרא מביאה אופנים נוספים לבדוק אם ניקב הקרום של המוח: רַב
 16 שְׂוִיבֵי בְּדִיק בְּשִׂימְשָׁא - היה מסתכל בקרום של המוח נגד השמש
 17 אם יראה נקב, לפי שהאור מסייע לבדיקה. רַב יִימָר בְּדִיק בְּמִיָּא -
 18 היה מוציא כל המוח מן הקרום דרך הפתח שהמוח מחובר בו לחוט
 19 השדרה, וממלא את הקרום מים, ואם המים יוצאים דרך המכה, הרי
 20 זה ראייה שניקב הקרום, ואם אינם יוצאים, ודאי שהקרום נשאר
 21 שלם. רַב אֶהָא פִּר יַעֲקֹב בְּדִיק

1 מקשה הגמרא: אִין לֹא קְרוּם סְלִקָא דְעֵתְדָה. מתרצת הגמרא: אֵלָא
 2 הוֹאִיל וְקְרוּמוּ רָךְ.
 3 מספרת הגמרא: הִיא תְּרַנְגְלוּתָא שִׁנְשַׁכָּה אוֹתָהּ חוֹלְדָה בְּרֵאשָׁה,
 4 דְהוּא בִי - שהיתה בביתו של רַב חֲנָא. שְׁדֵרָה - שלח אותה רב חנא
 5 לְקַמֵּיהָ דְרַב מִתְנָא, ומצא רב מתנא כי התרנגולת נִשְׁפַּר הָעֵצִים וְלֹא
 6 נִיקַב קְרוּם שֶׁל מוֹחַ הוּא, וְאִכְשָׁרָה. אָמַר לִיה רַב חֲנָא לְרַב מִתְנָא,
 7 כיצד הכשרת, וְהִתְנִי לִי, מְרַפּוֹת שְׁמֵנוּ חֲכָמִים בְּכַהֲמָה כְּנִגְדָן
 8 בְּעוֹף הַם גַּם טְרִיפָה, יִתֵּר עֲלֵיהוֹן עוֹף, שאם נִשְׁפַּר הָעֵצִים שֶׁל
 9 הַגּוֹלְגוֹלַת אֵף עַל פִּי שְׁלֹא נִיקַב קְרוּם שֶׁל מוֹחַ, בעוף הוא טריפה
 10 אף שבהמה אינה טריפה עד שניקב הקרום. ואם כן כיצד הכשרת
 11 משום שלא ניקב הקרום, היה לך להטריף מחמת שניקב העצם. אָמַר

המשך ביאור למס' חולין ליום ראשון עמ' ב

13 מאומה אחרת, שְׁנֵאמַר (זכריה יד) 'מִמֵּנוּ פָּנָה מִמֵּנוּ יִתֵּד וְגו', מִמֵּנוּ
 14 קִשְׁת מִלְחָמָה, מִמֵּנוּ יֵצֵא כָל נֹגֶשׁ יִחְדוּ'. הַנְּבִיא זְכַרְיָה מִתְנַבֵּא עַל בֵּית
 15 יְהוּדָה כִּי לַעֲתִיד לְבוֹא יֵצֵאוּ מִמֵּנוּ מַלְכֵיהֶם וְשָׂרֵיהֶם וְלִחוּמֵי מַלְחַמְתּוֹ,
 16 וְכֹל הַנּוֹגֵשִׁים עַל אוֹמוֹת אַחֲרוֹת יִהְיוּ מִבֵּית יְהוּדָה.
 17 מספרת הגמרא: הִיא רֹמְמָה דְחַוִּיָּה לְהֵוָּא נִבְרָא דְנִפְל מֵאִינְרָא
 18 לְאַרְעָא - מעשה ברומאי אחד שראה אדם שנפל מהגג לארץ,
 19 פְּקַעִיהָ כְּרִסִּיהָ וְנִפְּקָ מְעֵינֶיהָ - פקע הכרס שלו, ויצאו המעיים
 20 מהכרס. רצה הרומאי לרפאות לאותו אדם, וידע שאם המעיים
 21 יתהפכו ימות האדם ההוא, אך אם הם יחזרו כמו שהם לתוך הכרס,
 22 יבריא. מה עשה, אֲתֵינָה לְבָרִיָּה - הביא הרומאי את בנו של זה
 23 שנפל, וְשִׁחְמִיהָ קָמִיהָ

1 ואף המעיים יושבים על הבסיסים שלהם, ואף שיצאו מהכרס הם
 2 עדיין מונחים זה על זה על בסיסיהם, ואם הם יחזרו כמו שהם, יכול
 3 להבריא. אך אם האדם הפך אותם כשהחזירם לתוך הכרס, הוא
 4 טריפה, ואין לו תקנה גם אם יחזרו לכמו שהיו, שמאחר וניתקו
 5 מהבסיס, שוב אי אפשר ליישב אותם חזרה.
 6 הגמרא מביאה דרשה נוספת בפסוק זה: תִּנְיָא, הִיא רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר,
 7 נֹאמַר בַּפְּסוּק (שם) 'הוּא עֲשֶׂה וְיִכְנַנְד', מִלְּמַד שִׁכְנַסְתָּ יִשְׂרָאֵל הִיא
 8 כְּרִבָּא דְכּוּלָּהּ בִּיה - כך שהכל נמצא בו. כלומר, לרבי מאיר הפסוק
 9 עוסק בכנסת ישראל, ופירושו שהקודש ברוך הוא תיקן בה את כל
 10 הבסיסים הנצרכים לאומה, כדוגמת כך גדול שכל הדברים
 11 הנצרכים מצויים בתוכו, וכך גם כנסת ישראל מִמֵּנוּ כְּתִיב, מִמֵּנוּ
 12 נְבִיאֵינוּ, מִמֵּנוּ שְׂרָיִי, מִמֵּנוּ מְלָכֵינוּ, ואין צריך להביא בסיסים אלו

המשך ביאור למס' חולין ליום שני עמ' ב

9 אם עברו עליו ימות הצינה, משום שיש מכה שמצננת ובימות הצינה
 10 ימות, ולדעתו יש גם מכה שמחממת ובימות החמה ימות, ורק לאחר
 11 י"ב חודש בידוע שאינו טריפה. ונמצא שרב הונא שאמר י"ב חודש,
 12 הוא כרבי שמעון בן אלעזר.
 13 הגמרא מביאה להלכה: אָמַר רַב אֶהָא פִּר יַעֲקֹב, הִלְכָה שְׁמֵרָפָה
 14 יוֹלְדָת וּמְשַׁבְּחָת.
 15 הגמרא דנה בביצי טריפה: אָמַר אֵימָר, הִנֵּי בִיעֵי דְטְרַפָּה - ביצים
 16 הללו שנולדו מעוף טריפה,

1 לֹא חִידוּק שֶׁל קְרוּיָה - חתיכת דלעת יבשה, והדקו אותה למכה,
 2 וְהִיא. ומכך הוכיח רבי יוסי שמשמאה באהל, שהרי שיעור החסרון
 3 בגולגולת שלא תטמא באהל הוא כשיעור שאם נחסר כמותו מהחי
 4 עושה אותו טריפה ועתידי למות, וראינו שאותו אדם נשאר חי אף
 5 שניטל ממנו מלא מקדח. אָמַר לֹא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר לְרַבִּי יוֹסִי,
 6 וְכִי מִשֵּׁם רִאָּהָה, הֲלֹא מַעֲשֶׂה זֶה בִּימּוֹת הַחֲמָה הִיא, וְכִיּוֹן שְׁעָבְרוּ
 7 עָלָיו יְמוֹת הַצָּנָה מִיַּד מָת. וכיון שהשיעור שבטומאת אהל נודה גם
 8 בטריפה, אם כן לרבי שמעון בן אלעזר אין ראייה שאינו טריפה אלא

חולין דף נו עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עזו והדר" (ליום ראשון) קלה

59 מגלה שהוריקו והעוף טריפה, הלכך לא ליבול אינש – לכך לא
60 יאכל אדם עוף שנפל לאש, אלא בשליקה ו-בשליקה. דוחה הגמרא:
61 ולא היא, ואם האברים אדומים, אין לחשוש שמא השליקה תגלה
62 שהוריקו, משום שאחויקי ריעותא לא מחויקינן – דבר הנראה כשר
63 אין להחזיק ולחשוש שיש בו פגם וקלקול הפוסלו. ולכך כל זמן שאין
64 נראה לעין שינוי מראה בעוף, אין לחשוש שהוא טרף. ורק כאשר
65 אירע ששלק את העוף ורואים שיש שינוי במראהו, נאסר.
66 שנינו במשנה: דרסה ומרפה כפולת או שריצצתה בהמה,
67 ומפרכת, ושהתה מעת לעת ושחטה, כשירה. הגמרא מבארת שלא
68 די בשחייה לבדה כדי להכשיר: אמר רבי אלעזר בן אנמיננום משום
69 רבי אלעזר ברבי ינאי, אחת זו ונחתה זו – בין עוף שרסה אדם, בין
70 עוף שהכה בה אדם בכותל, בין עוף שריצצתה בהמה, אף שהעוף
71 שהה מעת לעת לפני שחיטה, העוף צריכה בדיקה לאחר שחיטה,
72 וצריך לבדוק את כל אבריו הפנימיים אם הם התרסקו.

משנה

73 התנא מונה את הכשרות בעוף: ואלו כשרות בעוף: א. ניקבה
74 הנקרת, והוא הקנה, או שנשדקה לאורך, אך לא נפסק רוב רוחבה.
75 ב. הפכה – נשכה חולדה על ראשה מקום שאינו עושה אותה
76 מרפה, והיינו שלא כנגד המוח, או כנגד המוח ובדקנו שלא ניקב
77 הטרף מוח. ג. ניקב עובר והכרס של העוף, והוא שכוול
78 מתקבץ שם לאחר שהוא עובר בוטט, ומשם האוכל ממשך
79 לקורקבן. רבי אומר אפילו ניטל הזפק כשר. ד. יצאו בני מעיה
80 מבטן העוף ולא ניקבו. ה. נשתברו נפיה, והם עצמות הכנפים. ו.
81 נשתברו רגליה מן הארכובה ולמטה, וכן אם נשתברו מן הארכובה
82 ולמעלה ולא יצא העצם לחוץ. ז. נמרטו פנפיה, והיינו הנוצות
83 הגדולות שעל כל גופה. רבי יהודה אומר אם נפלה הנוצה, והיא
84 הנוצה הדקה הסמוכה לבשר כמין צמר, שמגין על גופה מהצינה,
85 ואין לה שורשים קשים, פסולתה.
86

גמרא

87 הגמרא מבררת דין ניטל הרחם: תנו רבנן, מעשה ברבי סימאי ורבי
88 צדוק שהלכו לעבר את השנה בלוד, ושבתו ביום השבת באונו
89 בדרכם ללוד, והורו בעיר אונו בטרפתת – בניטל הרחם ברבי
90 בנפק, הגמרא מבררת כוונת הוראה זו: איכניא להו, האם רבי
91 סימאי ורבי צדוק הורו שתי הוראות שונות, אחד הורו בטרפתת
92 לאיפויא, כרבי טרפון הסובר ניטל הרחם טריפה. וכן הורו ברבי
93 בנפק להתייא, שאף ניטל הזפק כשירה. או דילמא הם הורו הוראה
94 אחת, והיינו הורו בטרפתת – בניטל הרחם להתייא כפי שרבי
95 הורה להתייא בנפק, וכפי שנינו לעיל (ד.) ניטלה האם ו-הרחם
96 שלה כשירה. אבל ברבי בנפק לא סבירא להו. מסיקה הגמרא:
97 תיקו.
98

99 הגמרא מבררת דין ניקב גגו של זפק: אמר רבה, ואיתימא רבי
100 יהושע בן לוי, גגו של זפק נידון בנזשט – החלק העליון של הזפק
101 המחובר לזשט כהמשך של הושט, ואם ניקב משהו שם טריפה.
102 שואלת הגמרא: היכא – עד היכן הוא גגו של זפק. משיבה הגמרא:
103 אמר רב ביבי בר אביו, כל שנמתח עמו, והיינו מהמקום שהזפק
104 מתחיל להמשך לכיוון הושט והולך ונעשה צר.

105 שנינו במשנה: ואלו כשירות בעוף וכו' יצאו בני מעיה ולא ניקבו.
106 הגמרא מבארת היתר זה: אמר רבי שמואל בר רב יצחק, לא שנו
107 שביצאו בני המעיים כשירה, אלא שלא היפה ביהן כשהכניסם חוזה
108 לכרס העוף, אבל אם היפה ביהן והכניס את החלק העליון של
109 המעיים חלק התחתון, הכרס, ואפילו אם החליף עיגול אחד
110 מהמעיים על עיגול אחר, והכניס את זו למעלה וזו למטה, מרפה,
111 דכתיב בשירת האזינו (ברבים לב.) 'הוא עשך ויבנגד' מלמד שפרא
112 תקדוש ברוך הוא בנזנות –בסיסים –באדם להחזיק את האברים,
113 וכל אבר נמצא על הבסיס שלו, שאם נהפך אחת מהן – ואם האבר
114 ירד מהבסיס שלו שוב אינו חוזר ומתיישב עליו, ואינו יכול לחיות.

1 בגילא דהיפתא – בדק את קרום המוח על ידי שהעביר עליו קש של
2 חטה, ובדק האם הקש נעצר בנקב, וכבדיקת המסמר.
3 אמר רב שייב, הני אוווי דין – אותם אוזניים שלנו, בעוף של מים
4 דמין ו-הם דומים, ואם העצם נשבר, אף על פי שהקרום שלם, הם
5 נטרפים, שהואיל והם תמיד במים קרובים רך.
6 שנינו במשנה: נפלה לאור ונחמרו בני מעיה ו-התכווצו והשתנה
7 מראיתם, אם ירוקים פסולים, אם אדומים כשרים. הגמרא מבארת
8 את שיעור ההורקה: אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן יהושע, עוף
9 שנפל לאש חלק מאבריו הוריקו, שיעור ירוקתן כשיעור נקבתן,
10 מה נקבתן שיעורם כמשוהו, שהעוף נטרף אפילו בנקב כלשהו, אף
11 ירוקתן כמשוהו, ואם משהו מאבריו האדומים הוריקו אפילו במשנהו,
12 הוא טריפה.

13 הגמרא מבררת דין כבד שנעשה ירוק: בעא מיניה רב יוסף בריה
14 דרבי יהושע בן לוי, מרבי יהושע בן לוי אביו, אם עוף נפל לאש,
15 והוריקה כבד כנגד בני מעיים – הצד של הכבד הנמצא כנגד בני
16 המעיים נשתנה לירוק, והוא החלק הדק של הכבד, מהו. אמר ליה
17 רבי יהושע בן לוי לבנו רב יוסף, העוף מרפה. מקשה הגמרא: מדוע
18 העוף טריפה, ולא יהא אלא ניפלה הכבד, ששנינו לעיל (ד.)
19 שכשירה, ומדוע יש להחמיר בהוריקה יותר מניטלה. מתרצת
20 הגמרא: אמר רבא, בין שהוריקה כבד כנגד בני מעיים, פודיע
21 שנפלה לאור ונחמרו בני מעיים, ומרפה מחמת שנשרפו בני
22 המעיים.

23 הגמרא מבררת דין מעיים שנעשו ירוקים. מספרת הגמרא: רבי
24 יהושע בן לוי הויא ליה ההיא תרנגולת שנפלה לאש. שדרה
25 ו-שלחה לקמיה דרבי אלעזר תקפך ברבי – שהיה גדול שבדורו,
26 אמר ליה רבי אלעזר הקפר לרבי יהושע בן לוי, הדקים של
27 התרנגולת ירוקין הוו, ואכשרה. מקשה הגמרא: מדוע הכשירה,
28 והאנן הני ירוקין פסולין. מתרצת הגמרא: לא אמרו ירוקין פסולין,
29 אלא בקורקבן בלב ובכבד שרגילים להיות אדומים, ולכן אם
30 הוריקו טריפה, אבל הדקים שרגילים להיות ירוקים, אם הם עדיין
31 ירוקים הם כשרים, ולכך רבי אלעזר הכשיר את התרנגולת. תניא
32 נמי הכי, באלו בני מעיים – אברים שבתוך גוף התרנגולת אמרו
33 שירוקים פסולים ואדומים כשרים, בקורקבן בלב ובכבד שדרכם
34 להיות אדומים.

35 הגמרא מבררת דין מעיים שנעשו אדומים. מספרת הגמרא: רבי
36 יצחק בר יוסף תהו ליה ההוא תרנגולתא שנפלה לאש. שדרה
37 ו-שלחה לקמיה דרבי אבהו, ואמר ליה רבי אבהו לרבי יצחק,
38 הדקים אדומין הוו, ומרפה. הקשה רבי יצחק לרבי אבהו, מדוע
39 הטרפת, והאנן הני אדומין כשרים. אמר ליה רבי אבהו לרבי יצחק,
40 אברים שדרכם להיות אדומין כגון לב קורקבן וכבד שהוריקו, וכן
41 אברים שדרכם להיות ירוקין כגון דקים שהאדימו, מרפה. לא אמרו
42 במשנה אדומין כשרים, אלא בלב בקורקבן ובכבד שדרכם להיות
43 אדומים. ולכך הטרפתי את הדקים שהאדימו.

44 הגמרא מבררת דין עוף שהשתנה מראהו לאחר שליקה: אמר רב
45 שמואל בר חייא אמר רבי מני, אברים שדרכם להיות אדומין
46 שהוריקו, ושלקן – בישלם מעט במים רותחים, וחרו האברים הללו
47 והאדימו לאחר השליקה, כשרין. מאי טעמא, קומרא עילי בהו –
48 עשן נכנס בהם. כלומר, ידעו חכמים שמראה האברים לא השתנה,
49 אלא שעשן מהאש נכנס לגוף וגרם לאברים להראות ירוקים, ועכשיו
50 מחמת המים הרותחים, יצא העשן מהאברים, והתגלה המראה
51 האמיתי שלהם.

52 אמר רבי נתן בר יצחק, אף אנן נאמר שדין זה נוהג גם להיפר,
53 אברים שדרכם להיות אדומין, שלא הוריקו אלא נשאר אדומים,
54 ושלקן, והוריקו לאחר השליקה, מרפה. מאי טעמא, איגלא
55 בהתייהו – נתגלה חרפתן, כלומר התגלה הפסול שלהם, שבדאי
56 הוריקו מחמת האש, אלא שדבר חיצוני גרם להם להראות אדומים,
57 ולאחר השליקה חזרו למראם האמיתי כפי שהם לאחר שנשרפו.
58 אמר רב אשי, מכיון שפעמים שמראה האברים אדום והשליקה